

බ්‍රිතාන්‍යයන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන වෙනස්වීම්

4.1 කියවීම් පත්‍රිකාව

අමදාප ව්‍යාපාරය, ඉන්දියානු ජාතික ව්‍යාපාරයේ ආභාෂය, ලංකා ජාතික සංගමය දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ වලට බලපෑ ආකාරය

අමදාප ව්‍යාපාරය

- 1912 වසරේදී රජයේ රා තැබුණු පිහිටුවීමට අවසර දෙමින් නව සුරාබදු පනත පැනවීම නිසා අමදාප උද්ඝෝෂණයක් ආරම්භ විය. එහි මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කරන ලද්දේ 1910 ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් තම ඉල්ලීම් නොලැබීම නිසා අසතුටු වූ මධ්‍යම පංතිකයන් වන අතර එම නිසා එය වඩාත් දේශපාලන නැඹුරුවක් සහිත ව්‍යාපාරයක් බවට පත් විය. මෙම උද්ඝෝෂණය හේතුවෙන් ඇතැම් සුරාසැල් වැසී ගිය අතර අලුතෙන් සුරාසැල් පවල හිටුවීමට අවසර ලබා ගැනීමට දුෂ්කර විය. අමදාප ව්‍යාපාරයේ කටයුතු සාර්ථක වීමත් අමදාප සමිති හරහා ජනතාව සංවිධානය වීමත් අමදාප වේදිකාවේ දී ආණ්ඩුව විවේචනය වීමත් නිසා එය අධිපණ කර දැමීමට ආණ්ඩුව අවස්ථාවක් සොයමින් සිටින ලදී. ඒ සඳහා 1915 මුස්ලිම් කෝලාහලය යොදාගත් අතර අමදාප නායකයන් කිහිප දෙනෙකු අදත් අත්අඩංගුවට ගෙන සිංහල පුවත්පත් කිහිපයක් ද තහනම් කළේය. එමඟින් අමදාප ව්‍යාපාරය කටයුතු අධිපණ වුවද ඒ හරහා එක් ආර් සේනානායක ඩී එස් සේනානායක ඩී බී ජයතිලක වැනි නායකයින් දේශපාලනයට අවතීර්ණ විය .

ඉන්දියානු ජාතික ව්‍යාපාරයේ ආභාෂය

- ලංකාව මෙන්ම ඉන්දියාව ද බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයට යටත් වූ අතර ඉන් නිදහස් වීමට ඉන්දියානු නායකයින් ශක්තිමත් උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාරයක් දියත් කිරීම නිසා 1918 වන විට ලංකාවට වඩා ඉදිරියට ගිය ප්‍රතිසංස්කරණ ඉන්දියාවට ලබා දෙන ලදී. බාල් ගංගාධාර් නිලක් ,මහත්මා ගාන්ධි ජවහල්ලාල් නේරු වැනි වැනි නායකයින් නිදහස දිනා දිනාගැනීමට හෙවත් ස්වරාජ්‍ය දිනාගැනීම සඳහා ප්‍රබල සටනක් දියත් කරන ලදී. 1927 මහත්මා ගාන්ධිතුමා ජවහල්ලාල් නේරු තුමා වැනි නායකයින් ලංකාවට පැමිණ ලංකාවේ ජනතාව ආමන්ත්‍රණය කිරීමත් සමගම බ්‍රිතාන්‍ය රජයට පෙත්සම් ඉදිරිපත් කිරීම යටත් විජිත භාර ලේකම් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම වැනි ක්‍රියා මාර්ග ක්‍රියාමාර්ග දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ දිනා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් නොවන බව වටහා ගන්නා ලදී.

ලංකා ජාතික සංගමය

- ලංකාව පුරා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් කුඩා සංවිධාන බිහි ව තිබුණ ද දේශපාලන උද්ඝෝෂණය මෙහෙය වීමට තරම් ශක්තිමත් පොදු සංවිධානයන් නොතිබුණි එම කුඩා සංවිධාන මගින් ප්‍රබල හඩක් නැගිය නොහැකි විය පොදු සංවිධානයක අවශ්‍යතාවය තදින්ම දැනුණේ 1915 සිංහල මුස්ලිම් කෝලාහලය අවස්ථාවේ ආණ්ඩුව ජනතාව මර්දනය කිරීමට ගත් ක්‍රියාමාර්ගයක් සමග වේ 1919 දී දේශපාලන කටයුතු පිළිබඳ උනන්දු සියලු සියළු සංවිධාන ඒකාබද්ධ වී ලංකා ජාතික සංගමය ආරම්භ කළ අතර එහි ප්‍රථම සභාපති ලෙස පොන්නම්බලම් අරුණාවලම් මහතාට පත්විය ලංකා ජාතික සංගමය පිහිටුවීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ දේශපාලන බලතල ලාංකිකයින්ට ලබාගැනීමට ශක්තිමත් උද්ඝෝෂණයක් මෙහෙයවීම.